

Anayasa Mahkemesi 29/12/2022 tarihinde E.2021/82

Dava Konusu Kurallar

Dava konusu kurallarda; zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında ödenecek destekten yoksun kalma tazminatının, sürekli sakatlık tazminatının ve motorlu taşıtın değer kaybı tazminatının hesaplanmasına ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

İptal Talebinin Gerekçesi

Başvuruda özetle; zorunlu mali sorumluluk sigortasının zorunlu tutulmasının amacının motorlu taşıtın işletilmesinden kaynaklanan zararların tazmin edilmesini sağlamak olduğu, söz konusu tazminatların belirlenme esaslarının üçüncü kişilerin yaşam ve mülkiyet hakları kapsamındaki gerçek zararlarını karşılamaktan uzak olduğu, motorlu taşıtı işleten kişinin motorlu taşıt işletilmesinden kaynaklanan menfaatleri ile üçüncü kişilerin motorlu taşıt işletilmesi nedeniyle zarara uğramaları hâlinde bu zararlarının tazmin edilmesindeki menfaatleri arasında dengenin sağlanması gerektiği belirtilerek kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Mahkemenin Değerlendirmesi

Motorlu taşıt işletilmesine bağlı olarak üçüncü kişilerin uğrayabileceği motorlu taşıtın değer kaybı zararı, destekten yoksun kalma zararı ve sürekli sakatlık zararı Anayasa'nın 17. ve 35. maddelerinde düzenlenen haklarının ihlali sonucunda ortaya çıkan zararlardır. Söz konusu zararların tazminine ilişkin sistemin belirlenmesi devletin takdir yetkisi kapsamındadır. Bu bağlamda zorunlu mali sorumluluk sigortasının veya başka bir tazmin mekanizmasının düzenlenmesi mümkündür.

Motorlu taşıt işletilmesi, kişilerin ölümüne, bedensel zarara ve eşya zararına uğramasına yol açma olasılığını barındırmaktadır. Ölüm sebebiyle ölenin desteğinden yoksun kalan kişinin bu zararının tazmini ile sürekli sakat kalması sebebiyle bedensel zarara uğrayan kişinin bu zararının tazmini ve eşya zararına maruz kalan kişinin zararının tazmini esasen motorlu taşıt işletenin hukuki sorumluluğu kapsamındadır. Bununla birlikte zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında sigorta şirketinin bu zararlardan dolayı tazminat ödemekle sorumlu tutulması, zarar gören kişinin Anayasa'nın 17. ve 35. maddelerinde düzenlenen haklarının Anayasa'nın 5. maddesiyle bağlantılı olarak korunmasının amaçlandığını göstermektedir.

Motorlu taşıtın işletilmesi sebebiyle üçüncü kişilerin değer kaybı, destekten yoksun kalma ve/veya sürekli sakatlık zararına uğraması hâlinde işletenin ve kazadan dolayı olası sorumlu diğer kişilerin tazminat borçlarının kapsamı 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na göre belirlenmektedir. Uğranılan zararın gerçek tutarının ne olduğu anılan Kanun kapsamında açılan davalara ilişkin yargı kararlarıyla şekillenmektedir. Buna karşılık zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında ödenecek tazminatlar dava konusu kurallara göre belirlenmektedir. Bu çerçevede işleten ve olası diğer sorumluların 6098 sayılı Kanun'a göre hesaplanan tazminat borçlarının kapsamı ile sigorta şirketinin dava konusu kurallara göre hesaplanan tazminat borcunun kapsamı farklılaşabilecektir. Bu da zarar görenin gerçek zararının karşılanamaması riskini ortaya çıkarmaktadır.

6098 sayılı Kanun'a göre hesaplanan değer kaybı, destekten yoksun kalma ve sürekli sakatlık tazminatlarının dava konusu kurallara göre hesaplanan değer kaybı, destekten yoksun kalma ve sürekli sakatlık tazminatlarından yüksek bir miktara tekabül etmesi hâlinde üçüncü kişinin zararının, bu zararı teminat altına alması için öngörülmüş olan zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında

karşılanamaması söz konusu olabilecektir. Bu durum zarar gören kişi aleyhine sonuç doğuracak ve kara yolu zorunlu trafik sigortasının öngörülmesinin temelinde yatan mağdurun gerçek zararının karşılanması amacıyla bağdaşmayacaktır.

Anayasa Mahkemesi açıklanan gerekçelerle kuralların Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptallerine karar vermiştir.